

awise - ageing workforce in small enterprises

Εργαλείο ευαισθητοποίησης
εργοδοτών ΜΜΕ

*Sensibilisierungsinstrument für
Arbeitgeber kleiner und
mittelständischer Unternehmen
im folgenden abgekürzt durch KMU*

Ε.Λαμπριτζή

e.lambritzi@ep-katartisi.gr

Οι ΜΜΕ στην Ελλάδα

Die kleinen und mittelständischen Unternehmen in Griechenland

- Στην ελληνική οικονομία – όπως άλλως τε και στην ευρωπαϊκή οι ΜΜΕ διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο.
- *In der griechischen Wirtschaft – wie im übrigen auch in der gesamteuropäischen – spielen KMUs eine wichtige Rolle.*
- Στην Ελλάδα οι ΜΜΕ αποτελούν το 99% του συνόλου των επιχειρήσεων
- *In Griechenland sind 99% der Unternehmen KMU.*
- Το 87% των εργαζομένων απασχολείται σε ΜΜΕ
- *87% der Arbeitnehmer sind in KMU beschäftigt.*

Χαρακτηριστικά *Charakteristika / Merkmale*

- Το 45% του εργατικού δυναμικού στην Ελλάδα είναι μεγαλύτερο των 40 ετών
- *45% des Arbeitnehmerpotenzials in Griechenland ist älter als 40 Jahre.*
- Περίπου τρία τέταρτα του εργατικού δυναμικού αφήνει τις θέσεις εργασίας του πριν από την επίσημη ηλικία συνταξιοδότησης
- *Ungefähr $\frac{3}{4}$ der Arbeitnehmer hören auf zu arbeiten bevor sie das offizielle Rentenalter erreichen.*
- Υπάρχει μεγάλη δυσκολία στα άτομα μεγαλύτερα των 50 ετών στο να επανενταχθούν
- *Die Wiedereingliederung ist für über 50-jährige Menschen sehr schwierig.*

Γιατί φεύγουν από την εργασία ; *Warum geben sie die Arbeit auf?*

- Δεν τους προσφέρονται δυνατότητες για επαγγελματική εξέλιξη,
Ihnen werden die Möglichkeiten der beruflichen Entwicklung nicht gegeben.
- Τους προσφέρονται περιορισμένες ευκαιρίες για κατάρτιση και εκπαίδευση,
Es gibt nur begrenzte Chancen zur Aus- und Weiterbildung.
- Βιώνουν διακρίσεις λόγω ηλικίας στο περιβάλλον εργασίας τους
In ihrem Arbeitsumfeld erleben sie Diskriminierung aufgrund ihres Alters.

Γιατί φεύγουν από την εργασία ; *Warum geben sie die Arbeit auf?*

- Υπάρχουν προβλήματα υγείας
- *Es gibt gesundheitliche Probleme.*
- Αντιμετωπίζουν έλλειψη ευελιξίας στα ωράρια εργασίας και στα αντικείμενα απασχόλησης
- *In ihrem Beschäftigungsbereich und in den Arbeitsstunden begegnet ihnen kein Entgegenkommen.*
- Αντικίνητρα των ίδιων των συνταξιοδοτικών συστημάτων
- *Gegenanreize der selben von den Rentenbehörden.*

Χαρακτηριστικά

Charakteristika/Merkmale

- Σε κάθε 6 άτομα ηλικίας 50-64 ετών που αποχωρούν από την εργασιακή ζωή αντικαθίσταται μόνο ένα της αντίστοιχης ηλικίας
- *Nur eine von 6 Personen im Alter von 50-64 Jahren, die vom Arbeitsleben ausscheidet, wird durch eine gleichaltrige Person ersetzt.*

Πολιτικές απασχόλησης *Beschäftigungskomponenten*

- Η απασχόληση των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας εξαρτάται από πολλούς παράγοντες που συνδέονται με:
- *Die Beschäftigung von älteren Menschen hängt von vielen Faktoren ab, die verbunden sind mit:*
- την ζήτηση εργασίας (π.χ διαθέσεις των επιχειρηματιών να απασχολήσουν άτομα μεγαλύτερης ηλικίας, μισθολογικό κόστος, προσφορά κατάρτισης)
- *Der Nachfrage/Einstellung der Unternehmen (bzgl. älterer Arbeitnehmer, Kostenfrage, Bildungsangebot)*

Πολιτικές απασχόλησης *Beschäftigungskomponenten*

- την προσφορά εργασίας (όρια ηλικίας, γνώσεις και δεξιότητες)
- *Arbeitsangebot (Altersgrenzen, Kenntnisse und Fähigkeiten)*

Προβληματισμοί *Problemstellungen*

- Η γήρανση του εργατικού δυναμικού δημιουργεί ζητήματα όπως:
  - *Das Älterwerden von Arbeitnehmern bereitet Probleme wie:*
- Τη διάθεση των επιχειρήσεων να αλλάξουν τη συμπεριφορά τους απέναντι στους μεγαλύτερους σε ηλικία εργαζόμενους
  - *Die Einstellung der Unternehmen und ihr Verhalten älteren Arbeitnehmern gegenüber muss sich ändern.*
- Την επανένταξη των μεγαλύτερων εργαζομένων κυρίως των μακροπρόθεσμα ανέργων
  - *Die Wiedereingliederung von älteren Arbeitnehmern, vor allem von Langzeitarbeitslosen.*

Στόχος του kit

Ziel von kit

Για να αυξηθεί η συμμετοχή των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας είναι απαραίτητο να αλλάξει η νοοτροπία και οι προσδοκίες τόσο των εργοδοτών όσο και των εργαζομένων

Um die Teilnahme von älteren Arbeitnehmern zu erreichen, ist es wichtig, dass sich die Mentalität und die Erwartungen sowohl von Arbeitgebern als auch von Arbeitnehmern ändert.

- Να ευαισθητοποιήσει εργοδότες, επιμελητήρια , κοινωνικούς εταίρους, συμβούλους ανθρώπινου δυναμικού, policy makers
- *Arbeitgeber, Verwaltungen, Sozialstellen, Personalräte, policy makers müssen sensibilisiert werden.*

Σε ποιες ανάγκες ανταποκρίνεται:
*Es entspricht den folgenden
Notwendigkeiten:*

- Το ζήτημα της γήρανσης του εργατικού δυναμικού είναι νέο στα ελληνικά δεδομένα
- *Das Problem des Älterwerdens von Arbeitnehmern ist neu in den griechischen Gegebenheiten.*
- Το τελευταίο διάστημα έχουν ήδη αρχίσει συζητήσεις σχετικά με το θέμα και υπάρχει αρκετός προβληματισμός και από την πλευρά των κοινωνικών εταίρων
- *In der letzten Zeit gibt es Diskussionen rund um dieses Thema, und es gibt viele Problemstellungen auch seitens sozialer Stellen.*

Δομή του kit

Aufbau von kit

- Περιλαμβάνει με τη μορφή πακέτου 6 διαφορετικά κεφάλαια
- *Es enthält in Paketform sechs unterschiedliche Kapitel.*
- Υπάρχει στο εξώφυλλο ένα CD
- *Im Cover ist eine CD enthalten.*

Χαρακτηριστικά του kit Charakteristika/Merkmale von kit

- Απλό και εύκολο στη χρήση του
- *Leicht und userfreundlich*
- Ελκυστικό
- *attraktiv*
- Πληροφορίες παρέχονται με γρήγορο και κατανοητό τρόπο
- *Informationen werden auf schnelle und sichere Weise weitergeleitet.*
- Πολύχρωμο
- *bunt*

- **Τίτλος:** Εργασία μετά τα 50, μια νέα αντίληψη
(τάσεις, προτάσεις, πρακτικές)
- **Titel:** *Beschäftigung über 50, einen neue
Auffassung (Tendenzen, Vorschläge,
Praxisanleitungen)*
- **Κεφάλαια:** 6 συνολικά
- **Kapitel:** *6 insgesamt*

1 Εργασία μετά τα 50; *κάνω ένα τεστ και προβληματίζομαι*

1 *Beschäftigung über 50; Ich teste mich selbst*

στόχος: να διαπιστώσει ο ίδιος ο επιχειρηματίας:

Ziel: *Der Unternehmer soll feststellen:*

- ✓ τι 'απέκτησε' ως εργαζόμενος μετά από τόσα χρόνια επαγγελματικής εμπειρίας
- ✓ *Was er als Arbeitnehmer nach so vielen Jahren beruflicher Erfahrung „erreicht“ hat.*
- ✓ πώς προτιμά να εργάζεται για να είναι ικανοποιημένος και αποδοτικός
- ✓ *Wie er am liebsten arbeitet, um zufrieden und produktiv zu sein.*
- ✓ πώς διαχειρίζεται ο ίδιος το προσωπικό της επιχείρησής του
- ✓ *Wie er selbst die Belegschaft seines Unternehmens behandelt.*

2 Δημογραφική γήρανση & απασχόληση: 2 *Demografisches Altern & Beschäftigung:*

- Στοιχεία για την δημογραφική γήρανση στην Ε.Ε και στην Ελλάδα
- *Anzeichen für das demografische Altern in der EU und in Griechenland*
- Πολιτικές και μεθοδολογίες που προτείνονται από την Ε.Ε για το θέμα της γήρανσης
- *Komponenten und Methoden, die von der EU vorgeschlagen werden bzgl. des Themas „Altern“*
- Επίδραση της δημογραφικής γήρανσης στην αγορά εργασίας γενικότερα και στις επιχειρήσεις ειδικότερα
- *Einfluss des demografischen Alterns auf den Arbeitsmarkt im Allgemeinen und auf die Unternehmen im Besonderen*

(έρευνες, βιβλιογραφία, διαδίκτυο) για περισσότερες πληροφορίες και ενημέρωση
(*Recherchen, Bibliographien, Diagramme*) für mehr Informationen und Aufklärung

3 Καταπολεμώντας τα εμπόδια που δημιουργεί η ηλικία: καλές πρακτικές

3 *Die Hindernisse, die das Alter hervorruft, bekämpfen: Gute Praxisansätze*

Καλές πρακτικές που ακολουθούν επιχειρήσεις ως προς:
Gute Praxisansätze, die die Unternehmen befolgen im Hinblick auf:

- Τις προσλήψεις προσωπικού
- *Personaleinstellungen*
- Την επιμόρφωση και ανάπτυξη προσωπικού
- *Fortbildung und Ausweitung der Belegschaft*
- Τις ευέλικτες μορφές απασχόλησης
- *Entgegenkommende Beschäftigungsformen*

3 Καταπολεμώντας τα εμπόδια που δημιουργεί η ηλικία: καλές πρακτικές

3 *Die Hindernisse, die das Alter hervorruft, bekämpfen: Gute Praxisansätze*

Καλές πρακτικές που ακολουθούν επιχειρήσεις ως προς:
Gute Praxisansätze, die die Unternehmen befolgen im Hinblick auf:

- Τις συνθήκες εργασίας
- *Arbeitsumstände*
- Την οργάνωση εργασίας
- *Arbeitsorganisation*
- Τον τρόπο συνταξιοδότησης
- *Die Art und Weise der Altersversorgung*

4 Εργοδότες και εργαζόμενοι απαντούν: Έρευνα σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις

4 *Arbeitnehmer und Arbeitgeber antworten: Untersuchung in mittelständischen Unternehmen*

- Το δείγμα της έρευνας περιελάμβανε 48 εργοδότες και 330 εργαζομένους από σαράντα ΜΜΕ των κλάδων που απορροφούν το μεγαλύτερο μέρος της οικονομικής δραστηριότητας (Μέταλλο, Κατασκευές, Υγεία, Υπηρεσίες)
- *Die Untersuchung umfasste 48 Arbeitgeber und 330 Arbeitnehmer aus 40 KMUs der Branchen Metall, Herstellung, Gesundheit, Verwaltungen.*

Για περισσότερες πληροφορίες: (www.awise-project.com).

Für weitere Informationen: www.awise-project.com

Τα ερωτηματολόγια που συμπληρώθηκαν περιελάμβαναν ορισμένες ερωτήσεις κοινές για εργαζόμενους και εργοδότες, ώστε να υπάρχει η δυνατότητα να καταγραφούν και να συγκριθούν οι απόψεις εργαζομένων και εργοδοτών σε θέματα που αφορούν στον άξονα ηλικία – απασχόληση

Die ausgefüllten Fragebögen enthielten einige Fragen, die sowohl für Arbeitnehmer als auch für Arbeitgeber gleich waren, damit die Möglichkeit besteht, dass die Ansichten beider registriert und verglichen werden können bzgl. des Themas Alter – Beschäftigung.

- **Αν και πρόκειται για ένα πολύ μικρό δείγμα και τα αποτελέσματα πρέπει να εξεταστούν με ορισμένες επιφυλάξεις, από την έρευνα αναδεικνύονται ζητήματα που απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή.**
- *Auch wenn es sich lediglich um eine kleine Untersuchung handelt und die Ergebnisse mit Vorsicht zu betrachten sind, werden Problemstellungen aufgeworfen, die von besonderem Interesse sind.*

5 Παράταση της επαγγελματικής ζωής: η σημασία της δια βίου μάθησης

5 *Verlängern des Berufslebens: Die Bedeutung der Bildung*

- Γιατί οι εργαζόμενοι σαράντα πέντε ετών και άνω δεν συμμετέχουν σε προγράμματα κατάρτισης;
- *Warum beteiligen sich Arbeitnehmer über 50 nicht an Bildungsprogrammen?*
- Τι μπορούμε να κάνουμε γι αυτό;
- *Was können wir dagegen tun?*

Αποτελέσματα του εργαστηρίου σχετικά με την δια βίου μάθηση και την επαγγελματική κατάρτιση των μεγαλύτερων σε ηλικία εργαζομένων

Ergebnisse in Zusammenhang mit der beruflichen Bildung der älteren Arbeitnehmer

6 και λίγα λόγια για το θεσμικό πλαίσιο

6 *Ein paar Worte zum gesetzlichen Rahmen*

Τι προβλέπει το θεσμικό πλαίσιο στην Ελλάδα:

Was sieht der gesetzliche Rahmen in Griechenland vor:

- Ασφαλιστικό σύστημα και συνταξιοδότηση
- *Versicherungssystem und Altersversorgung*
- Ευέλικτη απασχόληση
- *Entgegenkommende Beschäftigung*
- Πολιτικές που εφαρμόζονται από τον ΟΑΕΔ για την ενίσχυση των μεγαλύτερων σε ηλικία εργαζομένων
- *Die Projekte vom Arbeitsamt zur Unterstützung älterer Arbeitnehmer*
- Πολιτικές σχετικές με την ίση μεταχείριση των δύο φύλων
- *Projekte zur Gleichbehandlung beider Geschlechter*

Χαρακτηριστικά του kit

Charakteristika von kit

- Έκδοση τον Νοέμβριο
- Ausgabe im November*

- 600 επιχειρήσεις
- 600 Unternehmen*